

some legislative acts of Ukraine in connection with the adoption of the Criminal Procedural Code of Ukraine." He has offered directions to improve legal regulation of competency of units engaged in the fight against selfish and violent organized crime. There is critical analysis of the legislator's attempts to synchronize the units' rights to carry out specific operational-search measures under art. 8 of the Law of Ukraine "On operational-search activity", the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine regarding the related undercover investigation (search) action. Ways to improve the competence of operational units to combat selfish and violent organized crime are considered amendments to ch. 3. 7 of the Law of Ukraine "On operational-search activity," as well as additions to the art. 8 hereof.

**Keywords:** *competence, operational units, selfish and violent organized crime.*

*Надійшла до редакції 25.12.2013*

**Рябухіна О.А.**

кандидат юридичних наук

*(Міжнародний науково-технічний університет)*

УДК 343.101

## **ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО ОБВИНУВАННЯ**

Розглянуто проблеми науки кримінального процесу, які виникають у ході реалізації положень Кримінального процесуального кодексу України щодо провадження у формі приватного обвинувачення. Запропоновано власне бачення тлумачень положень ст. 477-479 КПК України, які спрямовані на удосконалення умов реалізації потерпілими права на звернення із заявою про вчинення кримінального правопорушення у формі приватного обвинувачення.

**Ключові слова:** *приватне обвинувачення, Кримінальний процесуальний кодекс України, заява, обтяжуючі обставини, закриття кримінального провадження.*

**Постановка проблеми.** Прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України 13 квітня 2012 р. внесло суттєві зміни до правореалізаційної практики та доктрини кримінального процесу. Новели, що впровадив новий кримінальний процесуальний закон, стосуються не лише нової термінології, удосконалення існуючих норм та їх положень, але й запроваджують абсолютно нові кримінально-процесуальні інститути або ж суттєво трансформують існуючі. Зокрема, значних змін зазнав інститут приватного обвинувачення у кримінальному процесі, а змішане приватно-публічне обвинувачення було виключено зі змісту цього документа.

Зрозуміло, що кримінальна процесуальна діяльність є специфічною за своєю діяльністю, оскільки стосується публічно-правових інтересів та вимагає значного рівня знань, а також високої обізнаності у правозастосовчій практиці. Водночас кримінальне процесуальне законодавство України надає можливість особам без відповідної освіти та практики здійснювати самостійно процесуальні дії, впливати на початок, хід та завершення кримінальної процесуальної діяльності. Такий підхід був використаний законодавцем у Кримінально-процесуальному кодексі України 1960 р. що-

до справ приватного обвинувачення та отримував критику з боку науковців [1, с. 148-155]. Однак його «продовження» ми знаходимо й у нормах чинного КПК, детальному аналізу яких хотілося б приділити подальшу увагу, сформувавши висновки та положення, котрі нададуть можливість як фахівцям-юристам, так і громадянам використовувати норми нового КПК без суттєвих проблем.

**Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми.** Дослідження інституту приватного обвинувачення можна простежити у працях Є.Й. Барни, Ю.М. Грошевого, В.Т. Маляренка, Н.В. Малярчука, В.В. Навроцької, В.Т. Нора, С.І. Перепелиці, Д.О. Пилипенка, В.О. Попелюшка, Р.Ю. Савонюка, В.М. Трофименко та ін. Нині ж знаходимо протиріччя у змісті і, частково, у формі приватного обвинувачення за старим та новим КПК України.

Тому **метою** статті є дослідження кримінального провадження у формі приватного обвинувачення за новим Кримінальним процесуальним кодексом.

**Виклад основного матеріалу.** Частина 1 ст. 27 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 р. (далі – КПК 1960 р.) встановлювала, що справи про злочини, передбачені ст. 125, ч. 1 ст. 126, а також ст. 203-1, ч. 1 ст. 206, ст. 219, 229, 231-232-2, 356 КК України щодо дій, якими заподіяно шкоду правам та інтересам окремих громадян, порушуються не інакше як за скаргою потерпілого, якому і належить у такому разі право підтримувати обвинувачення. Зазначені справи підлягають закриттю, якщо потерпілий примириться з обвинуваченим, підсудним. Примирення може статися лише до видалення суду в нарадчу кімнату для постановлення вироку. У справах про злочини, передбачені ст. 125, ч. 1 ст. 126, а також ст. 356 КК щодо дій, якими заподіяно шкоду правам та інтересам окремих громадян, дізнання і досудове слідство не провадяться [2].

Стаття 477 КПК «Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення» встановлює, що кримінальним провадженням у формі приватного обвинувачення є провадження, яке може бути розпочате слідчим, прокурором лише на підставі заяви потерпілого щодо кримінальних правопорушень, передбачених:

1) ч. 1 ст. 122 (умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження без обтяжуючих обставин), ст. 125 (умисне легке тілесне ушкодження), ч. 1 ст. 126 (умисне завдання удару, побойв або вчинення інших насильницьких дій, без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 129 (погроза вбивством без обтяжуючих обставин), ст. 132 (розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби), ч. 1 ст. 133 (зараження венеричною хворобою без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 135 (залишення в небезпеці без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 136 (ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 139 (ненадання допомоги хворому медичним працівником без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 142 (незаконне проведення дослідів над людиною без обтяжуючих обставин), ст. 145 (незаконне розголошення лікарської та-

ємниці), ч. 1 ст. 152 (згвалтування без обтяжуючих обставин), ст. 154 (примушування до вступу в статевий зв'язок), ч. 1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або релігійних переконань без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 162 (порушення недоторканності житла без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 163 (порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер, без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 164 (ухилення від сплати аліментів на утримання дітей без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 165 (ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 168 (розголошення таємниці усиновлення (удочеріння) без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 176 (порушення авторського права і суміжних прав без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 177 (порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію), ст. 180 (перешкоджання здійсненню релігійного обряду), ст. 182 (порушення недоторканності приватного життя), ч. 1 ст. 194 (умисне знищення або пошкодження майна без обтяжуючих обставин), ст. 195 (погроза знищення майна), ст. 197 (порушення обов'язків щодо охорони майна), ст. 203-1 (незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва), ч. 1 ст. 206 (протидія законній господарській діяльності без обтяжуючих обставин), ст. 219 (доведення до банкрутства – щодо дій, якими завдано шкоду кредиторам), ст. 229 (незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару), ст. 231 (незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю), ст. 232 (розголошення комерційної або банківської таємниці), ст. 232-1 (незаконне використання інсайдерської інформації – щодо дій, якими заподіяно шкоду правам, свободам та інтересам окремих громадян або інтересам юридичних осіб), ст. 232-2 (приховування інформації про діяльність емітента), ч. 1 ст. 355 (примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань без обтяжуючих обставин), ст. 356 (самоправство – щодо дій, якими заподіяно шкоду правам та інтересам окремих громадян або інтересам власника), ч. 1 ст. 361 (несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 362 (несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї, без обтяжуючих обставин), ст. 364-1 (зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми), ст. 365-1 (перевищення повноважень службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми), ст. 365-2 (зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги) Кримінального кодексу України;

2) ч. 2 ст. 122 (умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження за обтяжуючих обставин), ч. 2 ст. 126 (побої і мордування за обтяжуючих обставин, за винятком випадків, якщо такі дії вчинені групою осіб), ст. 128 (необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження), ч. 1 ст. 130 (свідоме поставлення іншої особи в небезпеку зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини), ч. 1 ст. 146 (незаконне позбавлення волі або викрадення людини без обтяжуючих обставин), ч. 2 ст. 152 (згвалтування, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених ст. 153-155 КК), ч. 1 ст. 153 (насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом), ч. 1 ст. 286 (порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, без обтяжуючих обставин), ч. 1 ст. 296 (хуліганство без обтяжуючих обставин), ч. 2 ст. 361 (несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, за обтяжуючих обставин), ч. 2 ст. 362 (несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї) Кримінального кодексу України – якщо вони вчинені чоловіком (дружиною) потерпілого;

3) ст. 185 (крадіжка, крім крадіжки, вчиненої організованою групою), ст. 186 (грабіж, крім грабежу, вчиненого організованою групою), ст. 189 (вимагання, крім вимагання, вчиненого організованою групою, а також поєднаного з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи), ст. 190 (шахрайство, крім шахрайства, вчиненого організованою групою), ст. 191 (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, крім вчиненого організованою групою, або шкода від якого завдана державним інтересам), ст. 192 (заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою), ч. 1 або 2 ст. 289 (незаконне заволодіння транспортним засобом без особливо обтяжуючих обставин), ст. 357 (викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження) Кримінального кодексу України – якщо вони вчинені чоловіком (дружиною) потерпілого, іншим близьким родичем чи членом сім'ї потерпілого, або якщо вони вчинені особою, яка щодо потерпілого була найманим працівником і завдала шкоду виключно власності потерпілого [3].

Окреслене вказує на новаторський підхід законодавця, що засновується на збільшенні переліку матеріальних норм, а також уточнень до них щодо суб'єкта кримінальної відповідальності у справах, провадження за якими може бути розпочате лише на підставі заяви потерпілого.

У законодавчій світовій практиці такий підхід також є відносно новим. Так, О.В. Биковська вказує, що інститут приватного обвинувачення в кримінальному судочинстві країн романо-германської правової сім'ї (Ні-

меччина, Австрія, Швейцарія) має багато спільного з сучасним вітчизняним (*російським – авт.*) провадженням у справах приватного обвинувачення<sup>1</sup> і, разом з тим, має такі особливості, характерні для країн цієї правової системи, як: широкі повноваження прокурора у справах приватного обвинувачення; можливість активного представництва потерпілого при здійсненні кримінального переслідування; наявність спрощеної процедури при провадженні у малозначимих діяннях (приватного обвинувачення); наявність норм, що гарантують відшкодування судових витрат, пов'язаних з незаконним і необґрунтованим звинуваченням; наявність досудового порядку врегулювання конфлікту за участю примирних органів держави і відсутність регламентації примирної процедури на стадії кримінального судочинства у справі.

Відмінними рисами кримінального судочинства у справах приватного обвинувачення в державах англосаксонської правової сім'ї (Великобританія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Австралія) є: нечітке закріплення в кримінальному законодавстві справ, переслідування за якими здійснюється в приватному порядку; поширення спрощеної (заочної) процедури провадження у кримінальних справах приватного обвинувачення; широкий розвиток змагальності і можливості примирення сторін [4].

Зазначимо, що норми кримінально-процесуального законодавства більшості країн колишнього СРСР зберегли використовуваний у ст. 27 КПК України 1960 р. підхід щодо значно вужчого, ніж встановлений ст. 477 КПК України, переліку норм матеріального права як підстави приватного чи приватно-публічного обвинувачення та чіткого закріплення на нормативному рівні видів кримінального переслідування: приватного, публічно-приватного (або приватно-публічного), публічного обвинувачення.

Звертає на себе увагу виклад переліку норм матеріального права у КПК України 2012 р., що є підставами для подачі потерпілим заяви про вчинення кримінального правопорушення. Так, у п. 1-2 ч. 1 ст. 477 використовується термінологія «без обтяжуючих обставин».

Звернувшись до Кримінального кодексу України як спеціального нормативно-правового акта, у ст. 67 знаходимо, що «при призначенні покарання обставинами, які його обтяжують, визнаються: 1) вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів; 2) вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою (ч. 2 або 3 ст. 28); 3) вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату; 4) вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку; 5) тяжкі наслідки, завдані злочином; 6) вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані; 7) вчинення злочину щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності; 8) вчинення злочину щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного; 9) вчинення злочину з використанням малолітнього або особи, що страждає на психічне захворювання чи недоумство; 10) вчинення злочину з особливою жорсто-

<sup>1</sup> У ст. 20 КПК Російської Федерації зберігається підхід, передбачений, схожий за змістом до закріпленого у КПК України 1960 р.

кістю; 11) вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій; 12) вчинення злочину загальнонебезпечним способом; 13) вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.

Суд має право, залежно від характеру вчиненого злочину, не визнати будь-яку із зазначених у частині першій цієї статті обставин, за винятком обставин, зазначених у пунктах 2, 6, 7, 9, 10, 12, такою, що обтяжує покарання, навівши мотиви свого рішення у вироку.

При призначенні покарання суд не може визнати такими, що його обтяжують, обставини, не зазначені в ч. 1 цієї статті. Якщо будь-яка з обставин, що обтяжує покарання, передбачена в статті Особливої частини цього Кодексу як ознака злочину, що впливає на його кваліфікацію, суд не може ще раз враховувати її при призначенні покарання як таку, що його обтяжує» [5].

Таким чином, питання наявності або відсутності обтяжуючих обставин вирішує суд при винесенні вироку. Виникає незгодженість: чи може потерпілий або особа, на яку КПК України покладений обов'язок прийняти заяву про вчинення кримінального правопорушення (слідчий, прокурор, інша службова особа органу, уповноваженого на початок досудового розслідування), встановити на момент подачі заяви відсутність вказаних обтяжуючих обставин? Та чи повинна? Адже п. 5 ч. 1 ст. 368 КПК України року встановлює, що при ухваленні вироку саме на суд покладається вирішення питання про існування обставин, що обтяжують покарання обвинуваченого, а якщо вони є, то які саме. Одразу надамо відповідь: на кримінальне провадження у справі це не впливає.

Як приклад, розглянемо гіпотетичну ситуацію. У разі вчинення особою дій, що підпадають під ознаки діяння, передбаченого ч. 1 ст. 122 КК «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження», на момент подачі заяви потерпілим слідчому органу внутрішніх справ (ч. 1 ст. 216 КПК України) не було відомо, що особа вчинила злочин у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів. Так чи інакше, слідчий невідкладно, але не пізніше 24 години після подання заяви про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Подальші дії вчиняються в загальному порядку, передбаченому КПК України.

Тобто факт існування обтяжуючих обставин або ж їх відсутності на кримінальне провадження у конкретній справі не впливає, тому посилання на них слід вилучити зі змісту ст. 477 КПК України.

Однак повернемося до того, що головною ознакою, за якою відбулась диференціація кримінального обвинувачення на публічне та приватне у новому КПК України, є наявність права у потерпілого подати заяву про вчинення щодо нього кримінального правопорушення, не покладаючи на нього обов'язок збирання доказів та підтримання обвинувачення (тягара доказування у справі).

Відсутність обтяжуючих обставин під час вчинення злочину також не

відіграє роль у питанні укладання угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним, оскільки, згідно з ч. 3 ст. 469 КПК України, угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим може бути укладена як у провадженні у справах приватного обвинувачення, так і у провадженнях щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості [3].

Таким чином, поділ кримінального провадження на публічне та приватне у новому КПК України відбувся лише на підставі надання права потерпілому подати заяву про вчинення кримінального правопорушення, скориставшись власним розсудом у питанні про необхідність складання такої заяви.

Що ж до матеріального критерію диференціації, Є.Й. Барна основними підставами віднесення певної групи суспільно небезпечних діянь до категорії справ приватного обвинувачення вважає такі: їх відносно невисока суспільна небезпека; специфіка безпосереднього об'єкта злочину (шкода заподіюється виключно інтересам приватної особи).

Додатковими підставами є: небажання держави втручатися в інтимні питання приватного життя осіб, що може завдати їм суттєвої шкоди; необхідність врахування думки постраждалого для правильної оцінки характеру і ступеня суспільної небезпеки посягання [6, с. 273].

Такий перелік підстав стосується матеріальної (з точки зору галузі права) сторони приватного обвинувачення і фактично є лише однією з особливостей.

В той же час у науці панує думка, що диференціація кримінально-процесуальної форми здійснюється на рівні окремих процесуальних проваджень тоді, коли виникають суттєві відмінності за ступенем складності процесуальної форми одного й того ж провадження, що приводять до конструювання самостійної процесуальної процедури. Відмінності, які існують у сучасних процедурах слідчої і судової діяльності в окремих категоріях кримінальних справ, як правило, являють собою одиничні особливості, що не можуть розглядатися як прояви диференціації основної форми відповідного провадження [7, с. 247]. На жаль, у чинному КПК України підтвердження цього наукового положення не знаходимо.

Окрім теоретичних проблемних аспектів приватного обвинувачення та його особливостей як окремої форми, що впливають зі змісту ст. 477 КПК України, існують проблеми змісту деяких із норм.

Так, примирення сторін як підставу закриття приватного кримінального провадження прямо у КПК України не передбачено. Знаходимо думку, що однією з умов закриття провадження у справах приватного обвинувачення при укладенні угоди про примирення із особою, що вчинила кримінально каране діяння, є відшкодування завданої злочином шкоди [8, с. 994].

Ця думка є частково вірною, якщо врахувати положення п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України: «Кримінальне провадження закривається в разі, якщо: ... 7) потерпілий, а у випадках, передбачених цим Кодексом, його представник відмовився від обвинувачення у кримінальному провадженні

у формі приватного обвинувачення» [3]. Тобто, якщо мотивацію відмови від обвинувачення розглядати засновуючись на тому, що була укладена угода про примирення, в якій відшкодовано шкоду потерпілому, то так. Однак угода про примирення та відмова від обвинувачення – це різні речі.

Підтвердженням того є передбачене главою 35 КПК України кримінальне провадження на підставі угод, завершуване ухваленням вироку, який затверджує угоду і є закінченням провадження, а не закриттям.

**Висновки.** Підсумовуючи викладене, зазначимо, що закріплення нових алгоритмів для дій у провадженнях приватного обвинувачення кардинально змінило традиційні уявлення про приватне обвинувачення, що склалися у вітчизняній правовій науці, проте не позбавлено колізій і прогалин.

У подальшому потребують детального наукового аналізу положення Кримінального процесуального кодексу України стосовно форми заяви потерпілого щодо кримінальних правопорушень, передбачених у ст. 477 КПК; щодо юридичної особи як заявника у провадженні у формі приватного обвинувачення; щодо відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення на підставі угоди про примирення або без неї тощо.

#### **Бібліографічні посилання**

1. *Попелюшко В. О.* Справи приватного обвинувачення: актуальні проблеми, законодавчі парадокси // Проблеми кримінального процесу та захисту у кримінальній справі : зб. наукових статей / укл. Аврамишин С. В. – Острогоз : Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2008 – 400 с.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. *Быковская Е. В.* Уголовное судопроизводство по делам частного обвинения: проблемы правовой регламентации и их решение : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Быковская Е. В. – М., 2006. – 24 с. [Електр. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dissercat.com/content/ugolovnoe-sudoproizvodstvo-po-delam-chastnogo-obv>.
5. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
6. *Барна Є. Й.* Проблемні питання провадження у справах приватного обвинувачення / Є. Й. Барна // Юридичний вісник Причорномор'я. – 2011. – № 2. – С. 272-280.
7. *Трофименко В.* Диференціація процесуальної форми як пріоритетний напрямок реформування кримінального судочинства України / В. Трофименко // Вісник Академії правових наук України. – 2012. – № 3. – С. 242-250.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. проф.-в В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К., 2012.

**Рябухина О.А.** **Проблемные аспекты криминального производства в форме частного обвинения.** Рассматриваются проблемы науки уголовного процесса, которые возникают при реализации положений Уголовного процессуального кодекса Украины относительно производств в форме частного обвинения. Предложено собственное видение толкований положений ст. 477-479 УПК Украины, которые направлены на усовершенствование условий реализации потерпевшими права на обращение с заявлением о совершении уголовного преступления в форме частного обвинения.

**Ключевые слова:** частное обвинение, Уголовный процессуальный кодекс Украины, заявление,отягчающие обстоятельства, закрытие уголовного производства.



**Ryabukhina O.A. Problematic aspects of criminal proceedings in the form of private prosecution.** The author has examined problems of criminal procedural science that arise in the implementation of the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine concerning proceedings in the form of private prosecution. She has suggested her own vision of the interpretations of the provisions of art. 477-479 of the Criminal Procedural Code of Ukraine, which are aimed at improving the conditions of implementation of the victim's right to appeal an application for a criminal offense in the form of private prosecution. .

The author believes that consolidation of new algorithms for action in private prosecution proceedings fundamentally changed the traditional idea of a private prosecution, established in domestic law theory, but it is not without conflicts and gaps.

Further require detailed scientific analysis of the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine in respect of the application form of the victim in criminal offenses; for a legal entity as the applicant in the proceedings in the form of private prosecution; reparation for the victim in criminal proceedings in the form of private prosecution on the basis of the settlement or without it and others.

**Keywords:** *private prosecution, Ukrainian Code of criminal procedure, application, aggravating circumstances, closing of criminal procedure.*

*Надійшла до редакції 17.12.2013*

**Сергєєва Д.Б.**

кандидат юридичних наук  
(Київський національний  
університет ім. Тараса Шевченка)

УДК 343.13

## **УДОСКОНАЛЕННЯ ОКРЕМИХ НОРМ НОВОГО КПК УКРАЇНИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ**

На підставі наукового аналізу процесуальних джерел та відповідних норм чинного кримінального процесуального законодавства, а також кримінально-процесуального законодавства, чинного до 20 листопада 2012 р., зроблено висновок про необхідність удосконалення окремих норм глави 21 нового Кримінального процесуального кодексу щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Розглянуто окремі положення, що потребують законодавчого доопрацювання, запропоновано відповідні зміни.

**Ключові слова:** *негласні слідчі (розшукові) дії, фактичні підстави, порядок провадження, протокол негласної слідчої (розшукової) дії, доказ.*

**Постановка проблеми.** Потреба в надійних та дієвих гарантіях дотримання законності в ході розслідування злочинів викликала необхідність запровадження суттєвих змін до кримінального законодавства України, завданням якого є підвищення ефективності протидії злочинності, а також охорона прав та законних інтересів осіб, що потрапили до сфери кримінального судочинства.

Одним із найбільш дискусійних інститутів вітчизняного кримінального процесу став інститут негласних слідчих (розшукових) дій, запроваджений новим Кримінальним процесуальним кодексом України.